

PRŮZKUM VE STŘETNÉM BOJI VŠEVOJSKOVÉHO SVAZKU

Vševojsk-1-1, článek 179 definuje střetný boj jako druh boje, při němž se obě strany snaží dosáhnout svého cíle útočnou činností. Z toho vyplývá, že průzkum ve střetném boji bude řešen přibližně stejným způsobem jako v útočném boji. V organizaci průzkumu budou však určité zvláštnosti, které vyplývají zejména z charakteristických rysů a zásad vedení střetného boje. V článku chci ukázat právě na tyto zvláštnosti v aplikaci na stupeň vševojskového svazku. Určité odlišnosti se projeví ve stanovení cílů a úkolů průzkumu, v práci zpravodajských a jiných orgánů při organizaci průzkumu a v činnosti průzkumných orgánů při vedení průzkumu.

Cíle a úkoly průzkumu

Formulace cílů a úkolů průzkumu ve střetném boji vševojskového svazku závisí mimo jiné na situaci, možnostech a pravděpodobném zámyslu nepřítelů, na cílech a úkolech motostřelecké nebo tankové divize (v dalším msd, td) ve střetném boji, na terénu a časových podmínkách, na zámyslu boje, na opatřeních bojového nařízení pro průzkum nadřízeného štábu, na situaci a možnostech sil a prostředků průzkumu (průzkumných orgánů). Tyto skutečnosti můžeme zároveň považovat za základní podklady pro plánování průzkumu ve střetném boji vševojskového svazku.

Při vyhodnocování situace nepřítelů je třeba hlavní úsilí položit na včasné a co nejúplnější zjištění ZHN, zvláště prostředků jaderného napadení (PJN), síly, složení a uskupení pozemních vojsk, s důrazem na tankové jednotky a útvary. Při stanovení možností a pravděpodobného zámyslu nepřítelů bude zvláště důležité zjistit předpokládanou dobu a způsob použití taktických PJN, časové a prostorové možnosti zasazení hlavních sil nepřátelské divize do boku (týlu) vlastních vojsk.

Do střetného boje může msd (td) přejít při rozvinování hlavních sil z pochodu nebo v průběhu bojové činnosti za útoku, popř. v obraně. V závislosti na konkrétní situaci bude cílem střetného boje msd (td) předstihnout nepřítele v ovládnutí důležitého prostoru. Vševojskovému svazku se ve střetném boji určuje bližší úkol a směr dalšího útoku. Bližším úkolem msd (td) je zničit hlavní síly protistojícího nepřítele, zmocnit se jeho taktických PJN nebo je zničit a ovládnout prostor, který zabezpečuje výhodné podmínky k rozvíjení útoku. Msd (td) může vést střetný boj samostatně nebo společně s dalšími svazky. Přitom td využívá své velké manévrovosti, úderné a palebné síly, která jí dovoluje ničit i nepřítele v početní převaze. Msd (td) vede ve střetném boji zpravidla úder hlavními silami do boku a týlu nepřítele a současně poutá části sil jeho hlavní uskupení čelně.

Na použití sil a prostředků msd (td) ve střetném boji má značný vliv charakter terénu v prostoru plánovaného střetnutí. Terén rovněž ovlivňuje zasazení a činnost průzkumných orgánů vševojskového svazku, ať již jde o orgány vojskového a hloubkového, nebo rádiového a radiotechnického průzkumu. Na prostorové upřesňování úkolů již působících průzkumných orgánů a zejména na zasazování nových průzkumných orgánů ze zálohy sil a prostředků průzkumu působí výrazně faktor času, který je třeba plně respektovat.

Vedle úkolu stanoveného vševojskového svazku pro střetný boj, má rozhodující vliv na formulaci cílů a úkolů průzkumu zámysl boje, který vyhlásí velitel msd (td) v období rozhodovacího procesu. S přihlédnutím k zámyslu vševojskového řešení stanoveného bojového úkolu můžeme časově a prostorově soustřeďovat hlavní úsilí průzkumu, stejně jako diferencovat jednotlivé úkoly průzkumu. Zvláště důležitým podkladem bude stanovení předpokládaného směru a doby zasazení hlavních sil msd (td) do boku nebo týlu hlavního uskupení nepřítele.

Mezi nejdůležitější podklady odborného charakteru patří bojové nařízení pro průzkum nadřízeného štábu a znalost situace a možností organických sil a prostředků průzkumu (průzkumných orgánů). První z uvedených podkladů je sice významný pro kvalitnější a komplexnější řešení otázek průzkumu ve střetném boji, avšak nemusí být vždy a včas k dispozici. Zpravodajský náčelník (v dalším ZN) je povinen zabezpečit úkoly organizace průzkumu i bez něj. Podrobná znalost druhého z podkladů je však pro určení reálných cílů a úkolů průzkumu nezbytná. Tento požadavek zvýrazňuje skutečnost, že při zahájení střetného boje bude obvykle větší část sil a prostředků průzkumu již zasazena a bude plnit stanovené úkoly v rámci vytvořených průzkumných orgánů.

V závislosti na těchto podkladech a dalších ovlivňujících faktorech určíme konkrétní cíle a úkoly průzkumu ve střetném boji vševojskového svazku. Vzhledem k tomu, že v článku řeším problematiku v teoretické rovině, můžeme obecněji vyjádřit cíle a úkoly průzkumu ve střetném boji msd (td) takto:

Cílem průzkumu je včasným získáváním hodnověrných zpráv o nepříteli a terénu (zejména o taktických PJN, druhých sledech a zálohách divize), jejich komplexním a reálným vyhodnocením a pohotovým předáním k využití vytvořit nezbytné podmínky k optimalizaci rozhodovacího procesu velitele před zahájením a v průběhu vedení střetného boje msd (td).

Hlavní úsilí průzkumu soustředíme ke zjištění raketových a tankových útvarů nepřítele a jeho zámyslu k vedení manévru a úderu do boku a týlu msd (td).

Hlavní úkoly průzkumu:

- zjistit přípravu nepřítele k použití taktických PJN,
- zjistit prostory rozvinování divizního, brigádního dělostřelectva a raketových útvarů, s důrazem na jejich palebná postavení,
- upřesnit uskupení, sílu a složení útvarů nepřítele, zvláště tankových (obrněných),
- zjistit odkryté boky v sestavě nepřítele,
- včas zjistit zámysl nepřítele k vedení manévru a úderu hlavními silami do boku a týlu msd (td),
- pátrat po přísunu druhých sledů a záloh z hloubky a možnostech jejich zasazení,
- zjistit místa velení a radioelektronické prostředky na stupni nepřátelské divize a podřízených útvarů,
- upřesnit ráz terénu a jeho průchodnost.

Organizace průzkumu

Organizace průzkumu je za jakékoli situace prvořadou povinností všech velitelů a štábů. Toto ustanovení předpisu Zprav-1-1. čl. 88 svůj značný význam právě při přípravě a v průběhu střetného boje. Zahrnuje sice stejná opatření jako v jiných druzích boje, avšak charakter střetného boje a zejména faktor času vtiskují této činnosti zvláštní důležitost.

Organizace průzkumu je souhrnem opatření a činností velitelů, štábů a zejména zpravodajských orgánů, zaměřených k určení reálných úkolů pro průzkum a vytvoření optimálních podmínek pro jejich splnění. Zahrnuje celou řadu opatření uvedených v čl. 89 předpisu Zprav-1-1, která můžeme shrnout do dvou základních oblastí:

- řízení průzkumu ve všech fázích,
 - zpracování zpráv ve všech etapách s následnou informační činností.
- V souladu s tímto základním dělením dále rozeberu zvláštnosti orientace průzkumu ve střetném boji vševojskového svazku.

Průzkum musíme řídit v těsné návaznosti na opatření, která již byla přijata pro pochod s předvídáním střetného boje nebo pro předchozí bojovou činnost. Míra podílu hlavních funkcionářů vševojskového svazku a dalších příslušníků štábu zainteresovaných na řízení průzkumu je limitována danými časovými možnostmi. Velitel msd (td) bude zpravidla pouze upřesňovat úkoly průzkumu, které vydal při organizaci pochodu. V závislosti na stupni podrobnosti tohoto upřesnění náčelník štábu nemusí již v každém případě vydávat pokyny pro průzkum. Z ostatních funkcionářů by měl být v každém případě zachován podíl odborných náčelníků na řízení průzkumu a řešení součinnostních otázek se zpravodajským orgánem vševojskového štábu v zájmu centralizovaného řízení průzkumu.

Stejně jako v ostatních druzích bojové činnosti bude mít rozhodující vliv na řízení průzkumu ZN msd (td) a jemu přímo podřízené zpravodajské orgány. V rámci řízení průzkumu při přípravě a v průběhu střetného boje se ZN msd (td) musí zabývat řešením těchto otázek:

- upřesněním úkolů nebo stanovením nových úkolů zasazeným průzkumným orgánům,
- zasazováním průzkumných orgánů ze zálohy sil a prostředků průzkumu (samostatné odřady — směry, prostory, úkoly, časy),

- rozvinutím rádiové a radiotechnické roty (kde, kdy a jakými úkoly),
- stanovením doplňkových úkolů průzkumu pro předvoj (předsunutý oddíl), taktický vzdušný výsadek (je-li vyčleňován), vševojskové útvary prvního a druhého sledu, průzkum druhů vojsk a speciálních vojsk,
- organizací velení průzkumným orgánům.

Plánování průzkumu ve střetném boji bude probíhat pod silným tlakem času. Nový plán průzkumu štábu obvykle nebudeme zpracovávat. Upřesněná a nová opatření průzkumu vyjádříme graficky v plánu průzkumu štábu pro pochod s předvídáním střetného boje nebo pro předchozí bojovou činnost. Jestliže nebyl plán dříve zpracován, zakreslíme příslušná opatření do pracovní mapy ZN. Bojová nařízení pro průzkum budeme zpravidla vydávat jako doplňková, stručně, s využitím technických pojmů. Úkoly zasazeným průzkumným orgánům upřesňuje ZN rádiem. Zasazovaným průzkumným orgánům vydává úkoly osobně nebo prostřednictvím podřízených zpravodajských důstojníků, popř. velitele a štábu orgánům, které jsou na hlavním směru a plní nejdůležitější úkoly. Přípravu těchto orgánů k činnosti musíme zkrátit na minimum, nikoli však na úkor její kvality.

V období přípravy střetného boje nabývá na významu řešení otázek vzdušného průzkumu cestou požadavků na nadřazený štáb a organizací odposlechu zpráv. K plnění dílčích úkolů vzdušného průzkumu můžeme využívat vojskových letounů msd (td) a vzletů průzkumných letounů na výzvu. V otázkách vzdušného průzkumu musí ZN msd (td) vyvíjet velmi těsnou součinnost se skupinou bojového velení letectva na štábu vševojskového svazku. V průběhu střetného boje vystupuje do popředí nutnost organizace doplňkového průzkumu s plným využitím všech možností včetně vysílání důstojnických průzkumných hlídek.

Zpracování zpráv má ve střetném boji značnou důležitost. ZN msd (td) musí včas promyslet a zabezpečit optimální způsob shromažďování zpráv o nepříteli a terénu, jako základní předpoklad jejich dalšího zpracování. Rovněž v této oblasti je činnost poznamenána tlakem času, což vyžaduje rychlou, promyšlenou a účelnou práci ve všech etapách zpracování zpráv. Do zahájení střetného boje i v jeho průběhu zasluhuje zvláštní pozornost zpracování zpráv od nadřazeného štábu včetně zpráv od vzdušného průzkumu a jejich plné využití v informačním procesu.

Rovněž **informační činnost** musí být velice rychlá a pohotová. K předání zpravodajských informací a zpravodajských hlášení budeme v maximální míře využívat technických pojmů. Zdlouhavou písemnou a grafickou dokumentaci v tomto směru bude nutné omezit na minimum.

Za rozhodující v celé informační oblasti považují informační zprávu ZN, kterou přednáší veliteli nebo náčelníkovi štábu. Zvláštnost je v tom, že velitel (náčelník štábu) obvykle nevyžaduje úplnou informační zprávu a omezí se pouze na zodpovězení dílčích otázek, které ho zajímají. Takováto praxe je dána jednak omezenými časovými možnostmi, jednak obvykle postačující obecnou informovaností hlavních funkcionářů o nepříteli z předchozí činnosti.

Bez ohledu na stupeň podrobnosti informační zprávy musí být ZN msd (td) připraven a schopen dát kdykoli vyčerpávající odpovědi na otázky, které zajímají velitele a náčelníka štábu. Ve střetném boji půjde o tyto otázky:

- síla a složení vojsk nepřítele a směry činnosti jeho hlavního uskupení,
- zjištěné PJN, pravděpodobné prostory jejich rozvinování a možnosti použití,
- pravděpodobný zámysl nepřítele,
- čáry a doba rozvinování jeho hlavních sil,
- možnosti manévru do boku msd (td),
- nejdůležitější objekty nepřítele pro ničení.

V průběhu střetného boje upřesňuje ZN msd (td) úkoly vykonavatelům, vysílá nové průzkumné orgány, slaďuje činnost všech druhů průzkumu, zabezpečuje zpracování zpráv, jejich doručení nadřízenému štábu, štábům vševojskových útvarů a sousedům a plní úkoly spojené s informační činností.

K plnění úkolů při přípravě a v průběhu střetného boje využívá ZN msd (td) plně činnosti místa řízení ZN, které se rozvíjí na velitelském stanovišti vševojskového svazku.

Vedení průzkumu

Zničení nepřítele ve střetném boji se dosahuje dovedným uskutečněním celé řady opatření, včetně vedení nepřetržitého průzkumu za účelem předjit nepřítele v jaderných, chemických a leteckých úderech, v zahájení palby dělostřelectva a v rozvinutí hlavních sil.

Vševojskový svazek vede průzkum ve střetném boji organickými průzkumnými orgány vojskového, hloubkového, rádiového, radiotechnického a radiolokačního průzkumu, průzkumnými orgány některých druhů vojsk a speciálních vojsk, bojovou činností podřízených vševojskových útvarů, předvoje, předsunutého odřadu, taktického vzdušného výsadku a jimi vyčleněných průzkumných orgánů. Vedle toho využívá zpráv získaných činností průzkumných orgánů nadřízeného stupně velení.

Na plnění úkolů **vojskového průzkumu** se podílejí pozorovací hlídky (v dalším PoH), samostatné průzkumné hlídky (v dalším SPzH), důstojnické průzkumné hlídky (v dalším DůPzH), popř. průzkumné odřady (v dalším PzO).

PoH zjišťují charakter činnosti nepřítele v dotyku. Ve střetném boji budou plnit úkoly převážně na vozidlech. Na stupni msd (td) budou zasazeny 2 až 3 PoH v závislosti na množství vytvořených SPzH. Úkoly pozorování nepřítele a terénu budou vedle toho plnit všechny ostatní průzkumné orgány, velitelé všech stupňů a příslušníci bojových jednotek.

SPzH budou působit na křídlech (bocích) vlastních vojsk a v mezerách bojové sestavy nepřítele. Zjišťují sílu a složení rozvíjejícího se nepřítele, rozmístění jeho druhých sledů, směry jejich postupu i manévry k jejich vyvedení do boku a týlu vlastních útvarů, rozmístění palebných postavení raketových jednotek, dělostřelectva a minometů, míst velení a radioelektronických prostředků. Msd (td) může zasadit 2—3 SPzH včetně těch, které působily již za pochodu s předvídaním střetného boje nebo v jiné předchozí činnosti.

DůPzH vysíláme k upřesnění zpráv o nepříteli před čely a na bocích vševojskových útvarů, k ověření situace vlastních vojsk a sousedů, k prověření nesrovnalostí v hlášeních o situaci, k upřesnění charakteru terénu na čarách rozvinutí a přístupech k nim, k získání údajů o radiační situaci v prostorech jaderných úderů nepřítele. Charakter střetného boje vyžaduje jejich vybavení nejrychlejšími dopravními nebo přepravními prostředky. Msd (td) využije

vá 1—2 DůPzH z počtu důstojníků štábu msd (td) nebo štábu průzkumného praporu.

PzO můžeme vyslat v síle zesílené průzkumné tankové nebo motostřelecké roty, ale i zesíleného motostřeleckého nebo tankového praporu na nejdůležitější směry nebo do rozhodujících prostorů ke zjišťování takových zpráv o nepříteli a terénu, které jsou pro přípravu a průběh střetného boje nezbytné. Za pochodu s předvídáním střetného boje podle situace můžeme PzO (SPzH) vyslat 1½ — 2 hodiny před zahájením přesunu pochodového zajištění.

PzO proniká do prostoru rozvinutí hlavního uskupení nepřítelů a jeho prostředků jaderného napadení. Ze své sestavy vyčleňuje průzkumné hlídky, jejichž množství závisí na síle a uložení PzO. Velitel PzO se zbývajícími silami a prostředky zaujímají skryté místo, kde shromažďuje zprávy od průzkumných hlídek a předává je na štáb msd (td). Takovéto využití PzO umožňuje včas zjistit prostory rozvinování hlavních sil nepřítelů a jeho taktických prostředků jaderného napadení.

Uvedené průzkumné orgány vojskového průzkumu můžeme rovněž vyčlenit ze sil a prostředků průzkumu podřízených vševojskových útvarů. Budou plnit úkoly ve prospěch svých útvarů, avšak některé jimi získané zprávy o nepříteli a terénu budeme využívat rovněž na stupni vševojskového svazku.

Úkoly **hloubkového průzkumu** plní ve střetném boji průzkumné skupiny (v dalším PzS) vyčleňované ze sil a prostředků průzkumného praporu msd (td).

PzS zjišťují přísun druhých sledů [záloh], sílu a složení pochodových proudů, směry jejich přesunu, prostory bojového rozmístění jednotek a útvarů taktických a operačně taktických raket, souřadnice jejich palebných a technických postavení. Z časových důvodů jako nejvýhodnější bude vyslání nově zasazovaných PzS do týlu nepřítelů pomocí vrtulníků. Na stupni msd (td) můžeme použít 3—4 PzS, včetně již dříve zasazených.

Úkoly **rádiového, radiotechnického a radiolokačního průzkumu** v dalším RPz, RTPz a RLPz) ve střetném boji plní pracoviště tvořící zaměřovací síť RPz VKV a RTPz a odposlechová pracoviště RPz VKV, dále pak pracoviště na pozemní pohyblivé cíle. Možnosti těchto druhů průzkumu se při zahájení střetného boje zvyšují. Rozvinutí rádiové a radiotechnické roty průzkumného praporu msd (td) je vhodné v bojové sestavě předvoje (předsunutého odřadu) ve vzdálenosti 2—6 km od čáry dotyku. Ve střetném boji nabývá značný význam manévr silami a prostředky RPz, RTPz a RLPz. Hlavní úsilí RPz VKV zaměříme na odposlech rádiového provozu v sítích jednotek taktických raket, dělostřelectva a velitelství divize i podřízených útvarů. RTPz zjišťuje radiolokační a ostatní radiotechnické prostředky v sestavě nepřátelské divize. RLPz pátrá po pozemních pohyblivých objektech, zejména tankách a dalších obrněných cílech. Z počtu průzkumného praporu můžeme vyčlenit 8 pracovišť rádiového odposlechu VKV, 3 pracoviště rádiového zaměření VKV, 2 pracoviště RTPz a 2 pracoviště RLPz.

Ze sil a prostředků **průzkumu druhů vojsk a speciálních vojsk**, můžeme ve střetném boji msd (td) vyčleňovat a využívat průzkumných orgánů zejména dělostřeleckého, ženijního, radiačního a chemického průzkumu. Po zahájení střetného boje jednotkami předvoje (předsunutého odřadu) se rozvinou všechny síly a prostředky dělostřeleckého průzkumu. Zjišťují směry přesunu pochodových proudů nepřítelů, jeho sílu a složení, taktické PJN při rozvinování, v prostorech bojového rozmístění i v palebných postaveních, pa-

lebná postavení dělostřeleckých a minometných baterií a ostatních palebných prostředků, čáry rozvinování mechanizované pěchoty a tanků nepřítele. Ženíjní průzkum vedeme na osách přesunu a na bocích vlastních vojsk ke zjištění stupně průchodnosti terénu, stavu cest a mostů, čar rozvinování jednotek a přístupů k nim, ke zjištění zátarasů a k průzkumu terénu v prostorech použití jaderných zbraní. Radiační a chemický průzkum zjišťuje stupeň zamoření, úroveň radiace, hranice zamořených úseků terénu v prostorech jaderných úderů, zvláště na čarách rozvinování hlavních sil msd (td) a cesty jejich obejití nebo překonání.

Bojovou činností získávají vševojskové útvary prvního a druhého sledu msd (td) značná množství hodnověrných zpráv o nepříteli v dotyku, zejména jeho palebných prostředcích, zátarasech a dalších objektech. Těchto zpráv ihned využijeme v zájmu optimálního splnění bojových úkolů stanovených jednotkám a vševojskovým útvarům ve střetném boji.

Předvoj (předsunutý odřad) plní úkoly průzkumu rovněž bojovou činností, dále pak zasazením PoH, SPzH (PzO) a bojových průzkumných hlídek. **Taktický vzdušný výsadek** (je-li plánován) vede průzkum rovněž bojovou činností, pozorováním a na nejnebezpečnější směry vysílá bojové průzkumné hlídky. K získání zpráv z plánovaného prostoru vysazení a činnosti taktického vzdušného výsadku můžeme zasadit předem do tohoto prostoru PzS a předložit požadavek na vzdušný průzkum.

Vede-li msd (td) střetný boj v sestavě vševojskové armády, může využívat výsledků průzkumu tohoto stupně velení. Jde hlavně o RPz KV, RTPz speciální průzkum a dále pak vzdušný průzkum. Výhody a přednosti vzdušného průzkumu vystupují do popředí právě ve střetném boji. Jde zejména o jeho dosah, přesnost a rychlost. Vzdušný průzkum sleduje přísuny vojsk z hloubky, hodnotu a směry pohybů proudů, dobu a prostory rozvinování PJN, mechanizované pěchoty, tanků a dělostřelectva a upřesňuje souřadnice důležitých bodových cílů. Vzdušný průzkum ve prospěch msd (td) zabezpečí průzkumné a podpůrné letectvo, popř. rovněž organické vrtulníky vojskového letectva.

Závěrem chci uvést, že včasný a efektivní průzkum má značný vliv na průběh a výsledek střetného boje vševojskového svazku. V důsledku toho je třeba věnovat jeho organizaci zvýšenou pozornost. Při plnění všech opatření organizace průzkumu bude mít značný význam včasnost, centralizace a koordinace veškeré činnosti. Při vlastním vedení průzkumu vystupuje do popředí aktivita, iniciativa, rychlost, přesnost a komplexnost. Při vedení průzkumu bude nezbytné zachovat těsnou návaznost na opatření průzkumu řešená již při přípravě a v průběhu pochodu s předvídaním střetného boje nebo při předchozí bojové činnosti. Hlavní úsilí v činnosti zpravodajských a průzkumných orgánů ve střetném boji vševojskového svazku soustředíme k včasnému a reálnému získání, zpracování a využití zpráv o taktických PJN, směru (prostoru) a době zasazování hlavních sil nepřátelské divize k úderu do boku vlastních vojsk.